

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgetana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lușoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-săseș”, „Seldgeana”, „Sentinela”, „Sîlvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărandeana”, „Zăldneana”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LĂPĚDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 3 Noemvrie 1907.

Nr. 44.

Emigrările.

Prin schimbarea legii despre emigrări și „passeport”-e micșora-s’ar emigrarea și dacă da prin ce dispozițiuni? Aceasta a fost prima întrebare a anchetei de care am amintit în articolul nostru trecut.

Răspunsurile ce s’au dat acestei întrebări se pot grupă în două categorii. De o parte sunt răspunsurile acelor care văd în aceasta lege o cauză principală a emigrărilor și cari prin urmare cer schimbarea ori — cei mai radicali — chiar abrogarea ei; iar de altă parte a acelor, cari reducând cauzele emigrărilor la împrejurări cu totul diferite de legea despre emigrări, nu văd în această lege nici un pericol și peste tot nu cred ca prin mijloace legale să se poată stângeni mișcarea emigrărilor.

Cei dintâi susțin și încearcă să dovedească, că legea despre emigrări în loc să reducă a agravat numai mișcarea emigrărilor. Căci până când partea primă a acestei legi — zice președintele anchetei Fr. Chorin — prevede pedepse aspre pe sama seducătorilor de emigrări, pe atunci partea a doua a ei ia sub scutul său activitatea agenților de emigrări de sub protectoratul societății Cunard. Agenții acestei societăți lucrează sub ochii organelor ordinei publice așa că până când, până la aducerea legii, emigrările urmau de sine și cel mult prin agenți străini secreți, pe atunci dela promulgarea ei încoace emigrările se întâmplă sub pavăza și cu ajutorul — direct și indirect — al organelor de stat. Iar ca urmare a acestor stări ei afirmă că expatrierea acelor câteva sute de mii cu cari s’a înmulțit numărul nenorociților cari și-au părăsit țara dela aducerea legii și până astăzi, are a se pune, în cea mai mare parte, în sarcina ideii de emigrare, care de atunci

încoace a căpătat o publicitate și un teren ne mai pomenit de mare.

E prea natural deci, că aderenții unor astfel de vederi să ceară schimbarea — unii cum am spus mai sus — chiar abrogarea legii despre emigrări. În scopul modificării ei propun diferite restricțiuni, dintre cari merită să fie amintite următoarele:

a) să nu se permită emigrarea celor ce nu pot arăta o sumă oarecare de bani peste spesele necesare de călătorie; tot asemenea nici celor ce nu-s în regulă cu serviciul de arme, sunt în restanță cu darea ori au vre-un angajament contractual la vre-o muncă agricolă sau industrială;

b) să nu se permită peste tot emigrarea minorenilor pentru că — zic ei — părinții nu pot avea drept a-și expatria copiii;

c) să se desființeze instituțiunea agenților publici de emigrări, să se pună frâu reclamelor seducătoare și să se măsoare cele mai riguroase pedepse de arest și bani agenților secreți de emigrări și

d) să se facă cunoscut prin o publicitate cât mai extinsă mizeriile și soarta jalnică a celor mai mulți dintre emigranți.

*

Alții din contră susțin că e cu neputință a aduce dispozițiuni legale prohibitive cari să poată pune capăt ori cel puțin reduce emigrările. Cauzele acestor emigrări sunt de o natură atât de gravă, încât o împedecare a lor ar provoca nemulțumiri mari, cari ar arunca milioane de nemulțumiți în brațele socializmului și anarhizmului. Ei susțin principiul, căruia i-s’a dat expresiune pentru prim dată în Anglia, că emigrările ca fenomen social, a cărui cauze fundamentale sunt a se căută în relațiile sociale și economice ale țărilor părăsite, nu pot fi oprite prin mijloace prohibitive și de forță. Cine voiește să le împedecă trebuie să exterminaze mai

întâi cauzele cari le-au produs. Iar dacă aceasta e cu neputință, se impune fiecărui stat datorința a nu îngreună poziția acelor nenorociți, pe cari soarta îi silește să-și caute o existență mai ușoară în lumile străine. Din contră — altcum nefiind cu puțință — are datorința a le ușura și înlezni această calvarie modernă a luptei pentru existență.

Pornind deci din astfel de idei, că adevărate cauzele emigrărilor se găsesc în relații sociale și economice desordonate, ei nu admit că legea despre emigrări ar fi cauzat înmulțirea acestora. Da, recunosc că emigrările au luat proporții înspăimântătoare în anii din urmă. Aceasta însă nu din cauza legii pentru emigrări. Emigrările își urmau cursul lor și fără să se fi adus această lege. Și ca o dovadă a aserțiunii lor, unul dintre reprezentanții acestor vederi, fostul ministru de comerț Carol Hieronymi aduce niște date foarte interesante și instructive. El arată că înainte de promulgarea legii, emigrările se făceau, la mijlocirea agenților secreți, prin porturile Germaniei și Franciei din nord-vestul acestor țări. Ar fi fost să urmeze, dacă de fapt legea e cauza înmulțirii emigrărilor — după ce intenția acestei legi a fost ca emigrările să se facă mai omenos, mai sigur, mai cinstit și mai ieftin prin Fiume — ar fi fost să urmeze — zice — ca cel puțin majoritatea celor ce și-au părăsit țara să se facă prin portul de pe coastele Adriatice. Și cu toate acestea ce s'a întâmplat? În 1905 de ex. prin Fiume au emigrat 35,951 de indivizi, pe când prin Hamburg 27,664, prin Brema 76,857, prin Havre 5000, prin Anvers 12,246, iar prin Rotterdam 8,900. Cu alte cuvinte prin porturile străine au emigrat 132,000, iar prin Fiume, prin societatea Cunard numai 36,000. E o diferență aceasta care nicidecum nu poate fi în favorul celor ce susțin că legea de emigrări ar fi avut urmări deadreptul funeste pentru proporțiile ce au luat emigrările în timpul din urmă. Iar dacă se mai conzideră că călătoria prin porturile germane și franceze e cu mult mai scumpă ca prin Fiume, că din Budapesta la Rotterdam se plătește K 42, la Brema K 32, la Hamburg K 28, iar la Havre fr. 60 mai mult ca din Budapesta la Fiume și că din porturile amintite în rândul prim călătoria în lumea nouă e cu K 20-50 mai scumpă ca pe vasele societății Cunard și în sfârșit că la această societate călătorii se bucură de un tratament mai bun ca în alte părți, se va înțelege că legea despre emigrări n'a putut contribui la înmulțirea emigrărilor. Agenții secreți și-au continuat meseria tot

așa de bine ca și până la aducerea legii. Acestora le-a succes să ducă în America în cea mai mare taină zeci de mii de oameni chiar și fără pasport. Servească la acest loc ca dovadă faptul, că în anul curent în unul dintre cele mai mici comitate ale nordului țării noastre, dintre 4,833 de tineri obligați la soarte s'au prezentat abia 1,752, restul de 3,801 fiind trecuți în America prin agenții secreți. Deci dară, dacă prin aceleași porturi s'au făcut cele mai multe emigrări pe unde și prin cine se făceau și mai înainte, nu se poate zice că legea, ci altele sunt cauzele emigrărilor. Așa fiind credința noastră încă este că legea despre emigrări nu poate fi conziderată ca cauză serioasă a emigrărilor și că acestea nu pot fi oprite prin nici un fel de dispozițiuni polițiale și de forță.

I. I. L.

Misiunea băncilor noastre.

VI.

Adevăratul program al activității băncilor noastre cată să fie scoaterea la iveală și inactivarea acelor idei economice cari în ținuturile locuite de Români și în timpul nostru sunt indicate de împrejurările reale și trebuie efectuate în ordinea treptată a urgenței și a importanței lor, în timpul apreciabil al generației de astăzi.

Relevarea și inactivarea ideilor se va face pe întreg domeniul vieții economice.

Astfel țăranilor nu se vor vota orbis credite peste credite, sub a căror povară succumbă mai întâi solicitorii înșiși — ci se vor sondă trebuințele reale ale țărănimii, votând credite numai în cazuri legitime, cu urmări rodnice, salutare. *Băncile noastre trebuie să-și crească clientela.* Lipsa de creștere economică, iar nu lipsa de teren e răul cel mare, de care suferim. Țăranul ahtiază după pământ, dar îi lipsesc cunoștințele cele mai elementare de agricultură rațională. Se înmulțește, dar nu-și știe plasă copiii la diferite rami de activitate economică, (meserii, negoț) paralizând pulverizarea bieteii moșii, ce o are. Oricâte reforme s'ar propune, oricâte împrumuturi s'ar vota, să nu ne aștepțăm la o reală îmbunătățire în starea lui materială, până când nu-l vom scoate din această ignoranță într'ale agriculturii, cu tot ce se referă la ea (grădinărit, pomărit, stupărit etc.), luminându-l și asupra meseriilor și negoțului.

*

Nu stăm mai splendid cu meseriile și meseriașii.

„Toată meseria își are temelia de aur“ — zice proverbul. Meseriașii însă neagă adevărul acestei vorbe. Și dacă luăm în vedere starea lor, trebuie să le dăm dreptate. Mereu se vaietă, că nu le merge bine, că Românii nu-i sprijinesc, că nefericit e omul, care se aplică la meserii. Și altele pe struna asta.

Multe văierări de aceste se pot traduce pe românește cu totul altfel. S'ar putea traduce prin „râvna să ajungă la averi mari“, dar nici pe departe să fie animați de pacientă, de focul sacru al muncii inteligente, ca prin valoarea produselor să-și câștige vază și bunăstare.

Motivul acestei stări sucite trebuie să-l căutăm în disprețul ce-l nutrește societatea noastră față de meserii. Chiar și părinții — meseriași, să fie cât de săraci, își poartă copiii la școală, îi dau „boactări“ la trenuri, finanți, gendarmi, îi dau orice numai să nu-i dea la meserii.

Iar clasa așa zișilor intelectuali, pentru toată lumea nu și-ar îndruma copiii pe cariera industrială. Mai bine îi dau expeditori la poștă, conducători la trenuri, copiiști prin cele cancelarii păcătoase.

Aceste eforturi și ambiții nesănătoase atrag și leagă tinerii mai deștepți, încât pe carierele industriei și a comerțului nu ajunge decât drojdia.

Apoi să se întemeieze industrie, comerț cu astfel de personal!

E datorința oamenilor pricepători, între cari și a conducătorilor institutelor noastre financiare, să stăruiască pentru suprimarea acestei stări anormale. Să dovedească slăbiciunea cugetării acelor părinți, cari nu-și lasă decât băieții cei mai nepricepuți pe carierele libere ale industriei și comerțului. Unde pe lângă calificare se cere agerime de vederi la închererea afacerilor. Se cere destoinicie de muncă; corectitudine în judecată, forță de combinație; mult tact în atingerile cu publicul; pricepere la aprovizionarea cu mărfuri; inteligență și calcul la desfacerea și vânzarea lor.

*

Tot slab stăm în privința comerțului și a negoțului. Odinioară comerțul levantin era în floare și piața Brașovului era îndobitită cu firme românești. Comercianții români de aici erau un factor important în viața noastră economică și culturală, despre ceace însăși existența școlilor române din numitul oraș ne-ar putea vorbi mai elocvent.

Astăzi comerțul levantin s'a dus pe

copcă. Firmele românești au dispărut, cu excepțiunea alor 4—5.

Mai avem noroc cu Săliștea, Orăștia, Hațegul și altele câteva. Altmintrelea am fi în situație desperată. Ba și la comercianții, ce-i avem, întâlnim boala simptomatică de a-și crește copiii pentru alte cariere „mai domnești“ (oficieri, advocați, medici, funcționari)! Parcă nu industriașii și comercianții luminați ar fi pârgiile societății, cari învârt întreagă viața economică a țării!

Rolul băncilor ar fi și aici povățuitor și sprijinitor. Nu numai să sprijinească meseriile, comerțul român existent, ci să contribuie la răspândirea lor *pe sate*. Să-și extindă lucrarea în direcția apucată de băncile populare din România sau în senzul propagandei începute, la noi, prin „Tovărășia“ dlui Osvadă. — Avem institute cât de modeste în multe orașele și comune fruntașe, în cari se ține târg de săptămână. Drept început, ce ar fi mai ușor, decât ca aceste institute să încerce a valoriza toți articolii de producțiune și consumațiune a poporului, scăpându-și clienții din mâinile cămătarilor și speculanților nemiloși, cari îi despoaie de roadele muncii lor.

S'a dat alarma, în repețite rânduri, că sporirea *numerică* a întreprinderilor noastre financiare a apucat în alvie nesănătoasă și constituie mai de grabă *regres* decât progres și câștig pe terenul organizării economice-financiare. Nu trebuie să fim pesimiști! N'are decât să execute un plan mai roditor de activitate economică și fiecare institut, cât de mic, își poate împlini misiunea pentru ținutul în care se află.

VII.

În lucrarea cea grea de regenerare a neamului nostru, din rămășițele trecutului nenorocit, trebuie să ne formăm și însușiri sufletești nouă: hotărâre și dragoste de a munci, simț de cruțare, înrânarea patimilor și a pofțelor nesăbuite, ca să putem ajunge un popor neatârnat economic.

Câtă vreme vom perzista a crede, că suntem „cu șapte vieți în peptul de aramă“ iar mai departe vom trândăvi purtând procese pe la cele judecătorești făcând vânt gologanului din pungă, cu siguranță nu vom ajunge la „galbeni cu zimți“. Vom cădea în rândul popoarelor cari merg spre subjugare și peire economică.

În aceste împrejurări, misiunea băncilor noastre constă, în planul întâi, să dea *directive economice*. Să pună la cale o *activitate mai rodnică pe toate terenele economiei naționale*. Pentru realizarea acestui scop nu trebuie să așteptăm acumularea de capitaluri enorme. Sunt sufi-

ciente mijloacele de cari dispunem.*) In sfârșit pentru a îndemna clientela agricolă să îmbrățișeze simultan lucrarea mai intensivă a pământului, creșterea de vite, pomăritul și stupăritul — nu costă parale. A pune la cale (în conțelegere bună-oară cu „Asociațiunea”) conferențe de aceste, — ar costă sume disparente. A încuragiă *practic* încercările și lucrările de acest soi — ar costă ceva mai mult, dar lesne s'ar află modalitatea cea mai potrivită, în unire cu Reuniunile economice existente. — A convinge clientela că pulverizarea moșioarelor nu o poate împedeca decât dând la meserii și negoț băiații cei cu atragere spre aceste ocupații — e lucru ușor și nu costă parale. A sprijini plasarea de învățăcei, a da ajutor celor mai talentați, să se specializeze în branșa lor, ar costă ceva mai mult, dar iarăș s-ar putea află modalitatea cea mai potrivită în unire cu Societățile existente de meseriași.

Toate 'n tot: fără directive economice plugarii noștri nu trag foloase pe urma votării de credite din partea institutelor financiare. Fără schimbare radicală în organizația economică, temelia existenței noastre rămâne subredă. Poporul și meseriași, ignoranți și fără sprijin, vor deveni poporul cerșitor irlandez sau vor apuca bățul pribegiei.

Gavr. Todica.

Societățile de asigurare în România.

În România operează astăzi patru societăți mari de asigurare, cari pot fi considerate ca românești, ceelelalte câte mai lucrează pe acest teren în Regat, sunt numai expozituri ale societăților din alte țări străine. Toate patru societățile române sunt fondate pe acțiuni (singura mutuală, care a fost societatea „Unirea”, nu mai există). În ordinea vechimei aceste societăți s'au creat astfel: „Dacia România”, fondată la 1881 cu un capital de acțiuni de 4.000.000 lei împărțit în 20.000 acții à 200 lei astăzi în curs cu 645 lei aducând un dividend de 35 lei, 17½%. „Naționala”, fondată la 1882 cu un capital de 2.000.000 lei, împărțit în 10.000 acții à 200 lei, astăzi stând în curs la 840 lei cu un dividend de 40 lei, 20%. „Patria” fondată la 1885 cu un capital de 1.000.000 lei împărțit în 10.000 acții à 100 lei, azi în curs de 255 lei, cu un dividend de 12 lei, 12%. „Generală”, fondată la 1897 cu 3.000.000 lei în 150.000 de acții à 200 lei, cu ultim dividend de 16 lei pro acție, 8%.

Prima societate, astăzi cea mai veche și cea mai

*) Actuala criză financiară, care constringe toate institutele la reducerea acordării de credite, oferă ocaziune binevenită pentru începerea propagandei între țărani noștri „că de acum înainte numai aceia vor fi ajutorați cu împrumuturi, cari au dat dovezi de râvnă și muncă sârguincioasă, cari crută și nu rămân surzi la îndemnul spre bine și povețele economice, ce le tot trimbetează frunții și gazetele noastre populare. Cei trândavi, cei setoși de procese — vor fi lăsați în păcatele lor, — să nu se tot incurce cu împrumuturi, ce nu le pot replăti”.

puternică este „Dacia România”, fondată deja acum 36 ani sub numele de „Dacia” și fusionată la 1881 cu societatea „România”. Astăzi „Dacia România” ține locul întâi și este oarecum institutul model pentru toate celelalte societăți din țeară.

Ne vom opri de data aceasta a convorbi pe scurt asupra acestei celei mai mari societăți de asigurare române din Regat, urmând a încheia cu cea mai tânără creație a ei, și relativ cea mai mică dintre băncile române de asigurare, societatea „Patria”. Aceasta din motiv, că ambele sunt conduse de aceleaș principii solide de afaceri, prima în cadre largi cu forțe puternice, cultivând aproape toate branșele de asigurare, cea de a doua cu forțe mai modeste, și operând în rami speciali limitați de statute. Ambele însă arătând succesele cele mai frumoase atât în afaceri cât și în misiunile mai înalte ce îndeplinesc.

„Dacia România” dispunea cu finea anului 1906 pe lângă capitalul acționar de 4 milioane, încă de rezerve cruțate de 14.850.854 lei, astfel că garanțiile ei astăzi se urcă la 20 milioane.

Cultivând și ramuri riscate ca aceea a asigurărilor de grindină, care în anul 1906 i-a absorbit aproape ½ milion din beneficii, cu toate acestea a realizat un beneficiu net de 890.975.14 lei, putând să împlinească îndatoririi statutelor de a distribui 80% din acest venit ca dividend acționarilor săi. În consecință acționarii „D. R.”-ei au luat 700.000 lei dividend pro 1906, adecă 35 pro acție sau 17½%, restul de 15.822.74, urmând a se reporta în compt nou.

„Dacia România” operează în branșele: incendiu, grindină, transport, vieată și accidente și a plătit în anul 1906 despăgubiri de 8.863.722 lei, iar dela fondare în total 179.506.156 lei.

Interesantă este elocarea fondurilor societății. Căci din cele 20 milioane de care dispune, peste jumătate, adecă vre-o 11 milioane le găsim investite în moșii rurale și urbane, dar în parte covârșitoare în rurale; 3 milioane sunt plasate în împrumuturi ipotecare, vreo alte 3 milioane în efecte, iar restul în avansuri pe polițele de asigurare și în alte pretenziuni.

Este natura afacerilor, care permite acest mod de procedare, deoarece asigurările de vieată ajung la lichidare succesive, și capitalul disponibil nu trebuie ținut mobil în măsură atât de mare ca la societățile de credit pentru depunerile, cari se pot anunța în tot momentul. Numai pentru branșele elementare: foc, grindină etc. trebuie ținut un stoc anumit mai ușor realizabil în efecte și numărare disponibile. Astfel societățile române, urmând exemplul celor din Germania, vedem că acaparează moșii pentru fondurile lor, cari mai au și alt avantaj, că nu trebuie inventarizate din nou la încheierea bilanțului ca d. p. efectele, cari sunt a se calcula după cursul dela finea anului. Fluctuația de valori deci este mai mică și pentru activele investite în moșii încheierea este mai simplă și sigură, dacă se trece la passive și un fond pentru amortizare, ceea ce se și face în România.

De ce mare însemnătate națională-economică este această activitate desvoltată pe terenul moșiilor rurale se învederează în mod mai clar la societatea „Patria”, care administrează moșiile sale în regie proprie. Urmând astfel o politică binevoitoare față de muncitorimea de pe moșiile sale a și putut ținea piept față de răscoalele ultime, țărani răsvrățiți reîntorcându-se în curând satisfăcuți de societate la munca lor. „Patria” are fonduri de rezervă de 7 milioane și cu capitalul de acții dispune de garanții de peste 8 milioane. Anul 1906 a dat un beneficiu net de 182.214.85 lei, din care

potrivit statutelor s'au distribuit 70% dividend acționarilor, adică 12% de fiecare acție de 100 lei. „Patria” își fructifică fondurile astfel: circa 3½ milioane în moșii rurale, și vreo 300 mii în proprietăți urbane, 3 milioane sunt elocote în garanții și efecte, iar 11 milioane sunt investite în produse ale moșiilor.

Până în anul acesta „Patria” se limitează în operațiile sale numai la branșele: vieată și accidente și se distinge printr'o culanță și prin condiții de asigurare moderne și extraordinare. Acum de curând a activat și un nou soi de afaceri, neuzitat până aci în România: asigurarea contra furturilor. Branșa focului, cum și alte branșe elementare încă nu le-a introdus până ce-și va duplica capitalul, care în curând o să urmeze.

„Naționala” încă este una dintre cele mai bine fondate societăți, având pe lângă capitalul de acții de 2 milioane și vre-o 16 milioane rezerve. Fondurile ei sunt plasate vreo 6 milioane în realități, vreo 3 milioane în efecte, și vreo 4 milioane în împrumuturi și restul în alte garanții. Este societatea, care împarte cel mai mare dividend adică 40% după acție; în consecință și cursul acțiilor ei este cel mai urcat, cât trece cu 690 lei peste nominalul de 200.

„Generalu” este cea mai tinără din acestea 4 și este singura care operează și cu capital străin, încât 150,000 din capitalul ei de acții s'a vărsat de societatea „Assicurazioni Generali” din Triest.

Deși abia de 10 ani, are fonduri de vreo 8 milioane în efecte, 1½ în depozite, 4 milioane în împrumuturi ipototecare, iar restul în împrumuturi pe poște și alte garanții.

De dat mai nou este societatea „Agricola”, fondată cu un capital vărsat de 1.000,000, care însă sub firmă românească pare a fi speculată de ovrei, fiind și multe nume străine în direcție și la conducere.

În zilele acestea ziarele din „țară” aduceau știrea, că societatea „Victoria” din Berlin intenționează să creeze o societate mare de asigurare pentru România cu capital străin se 'nțelege.

La tot cazul cele trei societăți fruntașe „Dacia România”, „Naționala” și „Patria”, pe lângă că mulțumesc pe deplin pe acționarii lor, au o misiune mai înaltă națională-economică de îndeplinit, ceea ce se învederează mai bine din politica agrară ce o urmează. Pe lângă aceasta în conziliile acestor societăți găsim nume ilustre ca gen. Băicoianu, Costinescu, Pillat, Iacob Negruzzi, Meitani etc., astfel, că munca ce se săvârșește acolo, este de fapt și o muncă îndreptată spre binele țării.

Reforma impozitelor.

Reforma impozitelor pusă în perspectivă din partea guvernelor încă înainte de aceasta cu zeci de ani, a făcut în fine un însemnat pas înainte spre realizare. La 22 Oct. a. c. ministrul de finanțe a prezentat corpurilor legiuitoare, imediat după budget, șapte proiecte de legi privitoare la reforma impozitelor, cari cuprind totalitatea reformelor proiectate; va să zică alte reforme de impozite guvernul nu proiectează și astfel toate acele impozite speciale, cari nu vin modificate prin aceste proiecte de legi rămân și mai departe în vigoare.

Din sistemul nostru de impozite se elimină total impozitul de câștig cl. I și cl. II, precum și impozitul membrilor familiei, pe când impozitele următoare se transformă: impozitul de câștig cl. III în *impozit general de câștig*, iar impozitul suplimentar de

venit general în *impozit de venit*, obligat a-l plăti fiecare și care prin urmare va formă baza întregului sistem de impozit.

Proiectele de legi prezentate sunt următoarele:

1. Despre impozitul de venit;
2. Despre impozitul general de câștig;
3. Despre rectificarea catastrului impozitului fonciar și stabilirea cheii impozitului fonciar;
4. Despre impozitul asupra caselor;
5. Despre impozitul de câștig al întreprinderilor obligate la dare de seamă publică;
6. Despre impozitul asupra capitalului și a rentei și
7. Despre manipularea prestațiilor publice.

Ne vom ocupa în cele următoare mai pe larg cu proiectul de lege privitor la impozitul de câștig al întreprinderilor obligate la dare de seamă publică, care privește în prima linie instituttele noastre de bani; pe când din celelalte proiecte de lege vom reproduce numai dispozițiile mai esențiale pe cari le credem de interes pentru cetitorii nostri.

Proiectul de lege privitor la impozitul de câștig al întreprinderilor obligate la dare de seamă publică.

Obligamentul de a plăti impozit și scutirea de impozit.

Acestei categorii de impozit de câștig îi sunt supuse toate societățile pe acții, însoțirile și societățile de asigurare, cari operează pe teritoriul coroanei ungare. Societățile pe acții, însoțirile și societățile de asigurare externe, cari au filiale ori agenturi în Ungaria asemenea cad sub dispozițiile acestei legi pentru afacerile lor din Ungaria. Întreprinderile cari operează în ambele țării ale monarhiei plătesc impozitul conform legilor speciale în vigoare.

Scutite în permanență de impozit sunt: întreprinderile scutite de impozit prin legi speciale; asociațiile de producție și valorizare de produse agricole, cari se ocupă exclusiv cu prelucrarea și vânzarea produselor membrilor lor proprii; întreprinderile externe scutite de impozit prin convenție. Scutirea de impozit se referă la toate impozitele suplimentare (aruncurile) calculate pe baza impozitelor directe.

Scutirea temporală de impozit a singuraticelor întreprinderi o normează legi speciale. După constituirea întreprinderii și începerea activității ei, direcțiunea este obligată a anunța aceasta în timp de 14 zile direcțiunii financiare; a alătură un exemplar din statute, a documenta capitalul de întreprindere vărsat și a indica sediul centralei, precum și numele și sediul eventualelor filiale. Conducerea întreprinderii este obligată mai departe a informa direcțiunea financiară asupra următoarelor schimbări: Modificarea statutelor, fuziunea cu o altă întreprindere, dizolvarea, fondarea de filiale, urcarea sau reducerea capitalului, asemenea improtocolările firmei, precum și eventuale schimbări în acelea.

Obligamentul de a plăti impozit începe, la întreprinderile scutite temporal de acest obligament, atunci când înceată scutirea de impozit; la întreprinderile noue în ziua primă a luni, ce urmează după începerea operațiilor (deschiderii). Obligamentul de a plăti impozit înceată la finele luni în care întreprinderea și-a sistat afacerile. Cererea privitoare la aceasta trebuie înaintată la direcțiunea financiară în timp de 14 zile.

În caz de *licuidare* sau de *concurs* impozitul trebuie plătit până la finele luni, în care s'a enunțat licuidarea sau s'a deschis concursul; dar dacă afacerea totuși se continuă, atunci are loc o nouă fixare a impozitului. După încheierea licuidării licuidatorii sunt obligați a comunica rezultatul în timp de 14 zile direc-

țiunii financiare. Avera se poate împărți numai după ce s'a fixat și plătit impozitul cuvenit statului; pentru eventuala daună sunt rezonabili licuidatorii și comitetul de supraveghiere. Filialele formează, fără excepțiune, un obiect de impozit cu centrala.

Baza impozitului.

Impozitul se calculează pe baza venitului supus la impozit al anului premergător fixării impozitului; când anul de gestiune al întreprinderii nu coincide cu anul calendaristic, atunci servește de bază la calcularea impozitului venitul arătat conform bilanțului. Ca venit supus la impozit se privește excedentul, ce-l arată bilanțul și din care sunt a se detrage pozițiile indicate în legea prezentă. Dacă venitul societății este în parte supus la impozit și în parte scutit, atunci sunt a se detrage din fiecare categorie de venit numai speșele efective, cheltuielile comune se detrag proporțional. Pentru fixarea impozitelor este irelevant, că ce se întâmplă cu câștigul. La întreprinderi nouă ori asocieri de întreprinderi impozitul se calculează după compunerea primului bilanț și anume pe anul prim și al doilea. La fixarea venitului supus la impozit sunt a se detrage din câștigul realizat conform bilanțului: câștigul transpus din anul premergător, precum și celelalte transpuneri deja impovărate cu impozit; venitul cuprins în cifra câștigului și din care rezultă averea supusă impozitului fonciar și celui de casă și anume: la moșii venitul curat catastral, la case venitul brut din chirii; dacă casa este supusă la impozit de classă, atunci se poate detrage numai suma, care corăspunde acestui impozit; venitul din efecte indigene, supus impozitului de capital și rentă, în care nu sunt cuprinse interesele curente după afacerile de lombard; dividendele după acțiunile altor întreprinderi indigene; garanțiile de interese și subvențiunile plătite de stat; pretenziunile neincasabile, a căror amortizare a hotărât-o adunarea generală; pretenziunile dubii ori cele trecute în fondul de perderi sunt supuse la impozit; sumele indicate pentru deteriorări și rezerva premiilor de asigurare; venitul (tantiemele) direcțiunii, onorarele membrilor comitetului de supraveghiere și ale comisarilor de zi, contribuiriile impiegaților la fondul de penziuni; sumele incurse peste valoarea nominală a acțiunilor nouă emise; speșele de fondare și organizare; premiile de asigurare contra daunelor; toate impozitele, taxele erariale și vamale, toate salarele și simbrile, interesele pasive, sarcinile de arândă și alte sarcini de drept privat. La societăți de asigurare pretenziunile asiguraților anunțate, dar încă neplătite.

Nu se pot detrage din venit: sarcinile publice neamintite, pierderea transpusă din anul precedent, partea de speșe transpusă de întreprinderile externe asupra institutului central, remunerațiunile și tantiemele nestipulate ale impiegaților, sumele detrase pentru deteriorare la edificiile supuse impozitului de casă; cheltuielile de întreținere în bună stare a tuturor imobilelor supuse impozitului fonciar și de casă; sumele, cari se adaugă la fonduri speciale de rezervă; mai departe sumele, cari se întrebuintează pentru urcarea capitalului, estinderea întreprinderii, amortizarea datoriilor, a capitalului de acții, a anticipațiilor primite dela institutul central din străinătate sau pentru investițiuni, cari nu pot fi considerate ca echivalent a averii din inventar.

Cheia impozitului.

Cheia impozitului este fixată precum urmează: pentru mine de cărbuni 7%; pentru mine, cari produc

și prelucră alte minerale 5%; pentru alte întreprinderi 10%. La institute de bani sau escontori de cambii — cu excepțiunea caselor de amanet concesionate — cari calculează ca interese și speșe laterale mai mult decât 8%, cheia impozitului este 15%. Aceasta cheia mai urcată se ia de bază pentru întreg anul, chiar și atunci, când etalonul mai urcat ar fi fost în vigoare numai în o parte a anului și numai față de unele cambii și împrumuturi. Tantiemele membrilor din direcțiune și ale funcționarilor sunt supuse unui impozit de 10%, pe care întreprinderea are să-l detragă și transpună perceptoratului.

Fixarea impozitelor.

Mărimea impozitelor o fixează în fiecare an direcțiunea financiară, pe lângă înștiințarea întreprinderii, pe baza fasiunii prezentate de aceasta sau în lipsa fasiunii pe baza datelor câștigate pe altă cale. Fasiunea trebuie înaintată în timp de 15 zile dela adunarea generală resp. cel mult în timp de 90 de zile după încheierea anului și au să o subscrie firmanții întreprinderii, la societățile indigene directorii sau licuidatorii, iar la societățile externe reprezentanța. Trebuie înaintat bilanțul, împreună cu contul profit și pierdere și consemnarea amănunțită a speșelor întreprinderii, iar mărimea dividendei trebuie documentată cu extrasul procesului verbal al adunării generale privitor la fixarea dividendei. Fasiunile defectuoase trebuie completate în timp de 15 zile și direcțiunea financiară este îndreptățită pentru eruarea datelor a privi eventual în registre. Mai departe însă cercetarea nu poate merge. Examinarea registrelor are loc la sediul centralei institutului, căruia i-se comunică numele experților, obligați dealtcm la discrețiune, precum și ziua examinării. Dacă se zădărnicește examinarea registrelor, atunci sumele dificultate servesc de bază la fixarea impozitului.

Dacă sediul direcțiunii nu este acolo, unde își are centrala sediul, atunci la fixarea impozitului cad asupra sediului societății 80%. În caz când direcțiunea refuză prezentarea datelor cerute, întrelăsarea aceasta este a se pedepsi cu o amendă dela K 100 până la K 500, întrucât refuzul nu este calificat ca contravenție.

(Se continuă).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 31 Octomvrie 1907.

Contrar tuturor așteptărilor banca imperială germană a decis în 29 crt. urcarea etalonului cu 1 procent întreg: la escont dela 5 $\frac{1}{2}$ la 6 $\frac{1}{2}$ și la lombard dela 6 $\frac{1}{2}$ la 7 $\frac{1}{2}$ %. Cauzele acestei măsuri foarte simțitoare pentru piața financiară sunt multiple. Mai întâi, precum motivează prezidentul Koch, situațiunea băncii nu s'a ameliorat după așteptări, apoi biletele au acum o acoperire metalică mai slabă cu 1·1% decât în anul trecut, care raport după toată probabilitatea va deveni și mai nefavorabil până la ultimo, în sfârșit cursul dezvelor, care cuprinde un pericol pentru exportul de aur, este în creștere continuă. O oarecare liniște a produs în Berlin știrea că banca Franciei va pune la dispoziția Americii 3 milioane funți, știut fiind că criza americană, pe lângă tot ajutorul secretarului dela tezaurul statului, reclamă încă multe milioane dollari, cari voiește a-i câștiga din Europa. Discontul privat este în Berlin 5 $\frac{3}{8}$ %. Banca Angliei, care voia cu orice

preț să amâne urcarea etalonului până în Noemvrie, încă a fost silită a urmă exemplul băncii imperiale germane, urcând deasemenea etalonul cu 1% *întreg*, dela 4 $\frac{1}{2}$ % la 5 $\frac{1}{2}$ %.

Asemenea se crede inevitabilă urcarea discountului în Paris, după ce discountul privat este mai sus decât rata băncii cu 1 $\frac{1}{2}$ %.

Între asemenea împrejurări nici piața internă n'a putut rămâne indiferentă, deși o urcare a etalonului se crede exchisă, câtă vreme nu se scumpesc prea mult cambiile asupra străinătății.

Cererile de ultimo au fost foarte considerabile, mai ales în Viena unde s'au prezentat băncii în ultimele 2 zile cambii de 48 mil. K față de 4 mil. K scadențe.

Guvernul ungar voind a veni în ajutorul pieții a pus la dispoziția băncilor din capitală 19 $\frac{1}{2}$ milioane K din cari însă puțin va ajunge și la băncile din provincie. Ar fi numai echitabil ca guvernul să se gândească serios a face ceva și pentru ajutorarea institutelor din provincie, cari au să lupte în mai mare măsură cu lipsa de bani, sau sunt exploatate în mod neiertat de băncile din capitală.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Viitorul*“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Ocna-Sibiului, a căruia înființare s'a semnalat în numărul nostru ultim, și-a ținut adunarea generală de constituire la 27 Octomvrie a. c. în prezența a 45 acționari, cari au reprezentat 340 acții.

Prezident ad-hoc a fost proclamat d-nul Mihaiu Jourca, iar notar-referent dl Dr. Nic. Cristea și adunarea generală constatând prin o comisiune anume exmisă, că capitalul este întreg subscris a decretat înființarea societății cu capitalul proiectat de K 50,000 împărțit în 500 acții à K 100.

Comitetul fondator uzând de dreptul său bazat în lege a numit *prima direcțiune*, cu mandat pe 3 ani, în persoanele domnilor: Nic. Albu sen., Isaia Henteș, Marcu Jantea, Mihaiu Jourca, Dr. Liviu Lemény, Moise Opriș, Isaia Popa și Nicolae Vidrighin.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși din partea adunării generale cu mandat pe un an domni George Comșa, Iacob Manuil, Constantin Popp, Savu Radu și Emil Vințelariu.

Timpul de față cu scumpetea și lipsa abnormală de bani, cu care au de a lupta chiar și institutele mai mari și vechi, ce este drept, este puțin prielnic pentru înființarea de întreprinderi noue și dacă cu toate acestea inițiatorii „*Viitorului*“ n'au renunțat a-și realiza planul acum, cauza este — precum aflăm — că lucrările pregătitoare pentru fondarea acestui institut s'au început încă în primăvară, când încă nu se putea prevedea situația actuală încordată a pieței de bani — și au înaintat atât de mult, încât suspendarea acțiunii începute și amânarea înființării „*Viitorului*“ pe alte timpuri mai favorabile, s'ar fi putut face numai pe lângă pagube materiale, dar mai ales morale pentru fondatori.

CRONICA.

Fă bine neamului tău! Ca să se înmulțească clasa industriașilor și între Români, redacțiunea foii „*Meseriașul*“ din Lugoj mijlocește gratis plasarea de băieți la meseriașii noștri, cari caută și întrebă

tot mai mult după băieți, învățăcei (șegârți, inăși) la această redacțiune. La tăria neamului zidește tot natul, care ajută clasa aceasta. Redacțiunea „*Meseriașul*“ roagă deci pe tot iubitorul de neam Român să-i caute și să-i ceară intrevenirea pentru așezarea de atari băieți, căci ar avea totdeauna unde.

Preoților și învățătorilor mai săraci le-ar da foaia chiar pe jumătate prețul (pe 1 fl. 20 cr.) numai ca să-i angajeze la acuirea de băieți pentru cariera industrială.

Adresa: Redacțiunea „*Meseriașul*“, Lugoj.

Cauzele crizei financiare. În urma unei interpelații recente, ministrul de finanțe Wekerle a rezumat cauzele, cari au provocat actuala criză financiară în următoarele:

Criza financiară a provocat-o mai ales și în prima linie războiul ruso-japonez, care a costat sume uriașe. Mai întâi însuș războiul, iar după aceea procurarea armamentelor noue, întregirea flotei și completarea altor mijloace militare deteriorate a absorbit valorile aglomerate și a secat în mod extraordinar rezervele adunate. La acestea s'a mai adaugat avântul extraordinar al industriei în Germania și America, unde marile și număratoarele fabrici și întreprinderi nou înființate au reclamat capitaluri enorme, cari n'au putut fi acoperite din mijloace proprii. Criza financiară a mai mărit-o și factorul până acum aproape ignorat, că s'au scumpit brațele de muncă cu aproape 50%, dar s'au scumpit și materiile brute, pentru cari s'a recerut un capital de circulație mai mare. În calcul mediu se recere *cam un an sau un an și jumătate, până-ce astfel de capitaluri de circulație se restituie.*

În urma scumpetei banilor din Germania, scri-surile fonciare ungare, de rentabilitate mai mică, au început a se reîntoarce în patrie, fără a putea fi plătate din nou în altă parte. Rescumpărarea acestor valori asemenea a reclamat mari cantități de mijloace licuide; la noi în fine a agravat situația pieței de bani și nesiguranța, căreia i-a pus capăt pactul economic acum încheiat, care, este de sperat, că va contribui încetul cu încetul la ameliorarea situației încordate de azi.

BIBLIOGRAFIE.

Dl Traian Mihaiu, doctor în științele economice și financiare, a scos de sub tipar o folositoare lucrare *Politica monetară și a băncilor României*. Materialul tractat în această lucrare a format — în parte — obiectul tezei de doctorat a dlui Mihaiu. Lucrarea ce ne-o prezintă azi e întregită cu părți nouă și cuprinde 2 mari volume de peste 500 pagini.

Deși vom da și noi în rezumat conținutul acestei lucrări, totuș și până atunci o recomandăm cu tot dinadinsul tuturor celor ce se interesează de chestiunile economice-financiare. Se poate comandă dela autor, în Orăștie (Szászváros). Prețul unui volum e 5 coroane

Sumar.

Emigrările. — Misiunea băncilor noastre. — Societățile de asigurare în România. — Reforma impozitelor. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „*Riu-reana*“, „*Viitorul*“. — *Cronică*: Fă bine neamului tău, Cauzele crizei financiare. — *Bibliografie*.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 30 Octomvrie 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vîr de
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, ... scut. de dare	110.15	110.50
4	" " Cor. . . . . " " "	92.70	93.65
3 1/2	" " " " " " " " " "	81.75	82.25
—	Impr. cu premii à 100 fl. . . . . " " "	193.50	194.—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	141.60	144.—
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	76.90	77.—
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	99.60	100.—
4	" rurale ungare . . . . . " " "	93.2)	94.15
4	" " croato-slav. . . . . " " "	94.25	94.50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc de dare	96.05	96.25
4	" " " Ian.-Iulie " " "	95.90	96.25
4-2	" " " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	97.45	98.—
4-2	" " " argint April-Oct. " " "	97.55	98.—
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	149.50	149.25
4	" " " 1860 à fl. 100.—	204.—	206.—
—	" " " 1864 à fl. 100.—	257.—	259.—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	114.25	114.50
4	" " Cor. " " " " " "	96.10	96.50
3 1/2	" " " de invest. " " " " " "	86.15	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	92.—	92.—
5	" " " Viena	102.45	—
6	" " bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	120.55	121.50
—	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92.20	92.60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	96.25	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	98.60	98.75
4	" " " 50 ani în coroane	99.50	99.50
4 1/2	Banca com. ung. Pesta în fl.	100.—	100.25
4	" " " " în cor.	94.—	94.—
4 1/2	Obl. com. " banca ung. Pesta cu 10% premie	102.80	104.—
4	" " " " repl. 60 ani	94.—	94.25
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	94.25	94.50
4	Obl. com. " " " " " " în cor	94.50	95.—
—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	101.—
4	Scris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor	92.80	93.40
4 1/2	Banca ipotecară ungară în cor.	94.75	99.25
4	" " " " " " " " " " " "	94.—	94.—
—	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	—	105.—
5	" " " " " " " " " " " "	—	101.—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu, ...	99.50	99.50
4 1/2	" " " " " " " " " " " "	94.—	94.25
4	" " " " " " " " " " " "	101.—	101.—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, ...	99.50	99.50
4	" " " " " " " " " " " "	94.—	94.25
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust din	273.—	—
3	1880 à fl. 100	—	—
—	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	274.—	—
—	1889 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	250.75	248.—
2	" " " " " " " " " " " "	103.—	110.—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	259.—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5.—	21.80	21.75
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100.—	445.—	447.—
—	Buda, comuna à fl. 40.—	—	245.—
—	Pálffy, à fl. 40.—	199.50	204.—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	46.50	46.—
—	" " " ungară, à fl. 5.—	28.—	28.—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100.—	496.50	490.—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5.—	—	8.50
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4.—	—	10.50
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11.40	11.43
—	20 franci aur	19.19	19.24
—	20 marce aur	23.52	23.55
—	Sovereigns pr bucată	24.08	—
—	Ruble hârtie per bucată	2.54	2.55
—	100 Marce hârtie	117.37	117.50
—	100 franci hârtie	—	96.—
—	100 lire hârtie	96.20	96.20
—	100 lei hârtie	—	94.95

Cursul pieții Sibiuu din 31 Oct. 1907.

	se cump.	se vând.
Galbini	K 11.24	11.34
Lei (bilete)	" 94.—	94.40
Lei (argint)	" 93.—	94.—
Marce (hârtie sau aur)	" 116.95	117.35
Napoleon'd'or	" 19.12	19.20
Lire turcești (aur)	" 21.55	21.75
Sovereigns	" 23.88	24.05
Ruble (hârtie)	" 253.—	254.50
Ruble (argint)	" 245.—	249.—

Bursa de București.

Cursul din 30 Octomvrie 1907.

	vinde	Lei	102
Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	"	"	91 1/2
" " " 274 " " 1890, 4%	"	"	89 3/4
" " " 180 " " 1898, 4%	"	"	88
" " " seria A. și B. din 1905, 4%	"	"	87 1/8
" " " convertită din 1905, 4%	"	"	100 1/8
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	"	"	99 5/8
Scrisuri fonciare rurale 5%	"	"	87 1/4
" " " " " " " " " " " " 4%	"	"	97 1/8
" " " " " " " " " " " " 5%	"	"	93

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 30 Octomvrie 1907.

	per 100 kg. vinde	23.20—24.—
Grâu de Bănat	"	23.25—24.40
" " Tisa	"	23.15—24.30
" " Pesta	"	23.55—24.30
" " Alba-reg.	"	23.35—24.15
" " Baecia, ...	"	22.05—22.30
Secară	"	15.60—16.—
Orz	"	16.——16.70
Ovės	"	14.35—14.50
Porumb	"	34.50—36.—
Rapiță, ...	"	126—128.—
Slănină (clisă)	"	153—154—
Untură de porc B.-Pesta	"	

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cismădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 2 (44—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri conziderabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.